

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง เบลูจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้การอธิบายปรากฏการณ์วิทยาเชิงสังคม แบบอุปนัย (Inductive) ปัจจุบันผู้คนดำเนินชีวิตตามกระแสบริโภคนิยม อยู่บนพื้นฐานของภาวะความรีบเร่งเพื่อหาปัจจัยต่าง ๆ มาดำเนินชีวิต ส่งผลให้ผู้คนในชุมชนละเลยการดูแลสุภาวะที่เป็นพื้นฐานของการมีชีวิตที่มีความสุข ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า รูปแบบการพัฒนาเบลูจสุภาวะชุมชนเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์เบลูจสุภาวะชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคามตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จัดการชุดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเบลูจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ สร้างรูปแบบการพัฒนาเบลูจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ และเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาเบลูจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านแม่ใหญ่ อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี

ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัยคือ พื้นที่ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้และ พื้นที่ขับเคลื่อนนวัตกรรม ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือครอบคลุมเนื้อหาใน 3 ส่วน สำคัญคือ 1) ปรากฏการณ์เบลูจสุภาวะชุมชน 2) ชุดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเบลูจสุภาวะชุมชน และ 3) แนวทางการสร้างรูปแบบการพัฒนาเบลูจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีชุดความรู้ด้านสุภาวะด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มคนที่สนใจพัฒนาสุภาวะด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง ระยะเวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2555 - มกราคม 2556 รวมระยะเวลา 9 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ คือแบบบันทึกการสนทนากลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น แบบสำรวจวิธีสำรวจ แบบสัมภาษณ์เชิงภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายในการร่วมกิจกรรมพัฒนาเบญจสุภาวะเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลการวิจัย สรุปว่า

1. ปรัชญาการณเบญจสุภาวะชุมชนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จากการศึกษาภูมิสังคมของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ สรุปได้ว่า เมื่อชุมชนมีความเจริญมาถึงทั้งด้านการคมนาคม ด้านสาธารณูปโภค ส่งผลให้คนในชุมชนเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่มีแต่ความรีบเร่ง ใช้เงินเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินชีวิต วิถีชีวิตดั้งเดิมถูกค่านิยมที่ทันสมัยมาเปลี่ยนแปลง ความเป็นอยู่ที่อาศัยภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ต้องอาศัยสิ่งที่เป็นตามธรรมชาติแปรเปลี่ยนไป คนเริ่มใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ชีวิตที่รีบเร่งในยุคโลกาภิวัตน์จึงส่งผลกระทบต่อภาวะที่ดีของคนในชุมชนลดน้อยลง สวนกระแสบกกับความเจริญ
2. การจัดการชุดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สรุปว่าการจัดการความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน เมื่อปราชญ์ชาวบ้านได้รับความรู้จากบรรพบุรุษ โดยการถ่ายทอดผ่านการดำเนินชีวิตจริงในครอบครัว ในเครือญาติ หรืออาจจะได้รับการถ่ายทอดจากคนในชุมชน ได้มีการสร้างองค์ความรู้ของตน สามารถที่จะนำองค์ความรู้นั้นไปพัฒนาสุขภาพของตนทั้งด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม กลายเป็นความรู้ที่ฝังลึก สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ไปสู่รุ่นลูกหลานโดยความรู้จะถูกถ่ายทอดใน ลักษณะไม่เป็นทางการ เช่น การได้รู้ ได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้ลงมือทำแล้วซึมซับเอาความรู้เหล่านั้นไว้ เกิดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์และปรับเปลี่ยนลักษณะการนำไปใช้ประโยชน์ตามยุคการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเหมาะสม ในขณะที่ชุมชนบ้านเม่นใหญ่มีกลุ่มคนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต สามารถพัฒนาสุขภาพทั้ง 5 ด้าน ผ่านกิจกรรมภายในแหล่งเรียนรู้สุขภาพชุมชน (ศูนย์ทรงรัตน์ ศรีสารคาม) คือการจัดกิจกรรมกินพาลง เชื่อมคนเชื่อมวิถี ลอยกระทง ส่งความสุข ลงแขกดำนาเกี่ยวข้าว สมุนไพรพื้นบ้าน และคืนควาย คืนวิถีชุมชน
3. รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สรุปว่าการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน ทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ กินพาลง เชื่อมคนเชื่อมวิถี ลอยกระทง ส่งความสุข ลงแขกดำนา เกี่ยวข้าว สมุนไพรพื้นบ้านและคืนควายคืนวิถี ซึ่งการพัฒนาสุขภาพในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขึ้นสร้างศรัทธา ขึ้นสร้างความคิด ขึ้นสร้างปัญญา ขึ้นสร้างงาน

และขั้นสร้างชีวิตโดยผ่านรูปแบบการพัฒนา 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการพัฒนาเบญจสภาวะผ่านวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย รูปแบบการพัฒนาเบญจสภาวะผ่านวัฒนธรรม ประเพณี และรูปแบบการพัฒนาเบญจสภาวะผ่านศาสนา

4. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาเบญจสภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาเบญจสภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีชุดความรู้ด้านสภาวะด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มคนที่สนใจพัฒนาสภาวะด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนบ้านเม่นใหญ่ มีผลการประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาเบญจสภาวะชุมชนจากกิจกรรมรวมทุกด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่า $\bar{X}=4.24$, S.D. =0.52 กิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสภาวะด้านกายมากที่สุด คือกิจกรรมสวนไผ่พื้นบ้าน กิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสภาวะด้านจิตใจมากที่สุด คือกิจกรรมลอยกระทงส่งความสุข กิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสภาวะด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือกิจกรรมคืนควายคืนวิถีชุมชน กิจกรรมที่ส่งผลต่อสภาวะด้านสังคมมากที่สุดคือกินพางเล้งเชื่อมคน เชื่อมวิถีและกิจกรรมลงแขกเกี่ยวข้าว ส่วนกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาสภาวะด้านปัญญาจะเกิดเมื่อคนมีการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ หลายครั้งจนสั่งสมเป็นความรู้ใหม่ นำไปใช้ประโยชน์ให้เข้ากับสถานการณ์อย่างมีเหตุผล เกิดภูมิคุ้มกัน และสามารถนำปัญญาไปใช้ให้เหมาะสมในแต่ละยุคของการดำเนินชีวิต และเกิดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการพัฒนาเบญจสภาวะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนอื่นอีกทั้งหมด 7 เครือข่าย

อภิปรายผล

จากการค้นพบในการวิจัย เรื่อง เบญจสภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดการความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน เมื่อปราชญ์ชาวบ้านได้รับความรู้จากบรรพบุรุษ โดยการถ่ายทอดผ่านการดำเนินชีวิตจริงในครอบครัว ในเครือญาติ หรืออาจจะได้รับการถ่ายทอดจากคนในชุมชน ได้มีการสร้างองค์ความรู้ของตน สามารถที่จะนำองค์ความรู้นั้นไปพัฒนาสภาวะของตนทั้งด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม กลายเป็นความรู้ที่ฝังลึก สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลานโดยความรู้จะถูกถ่ายทอดใน ลักษณะไม่เป็นทางการสอดคล้องกับคำกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545: 15-17) ดังนี้ การสืบทอดภูมิปัญญาแห่งแรกคือ ภายในครอบครัว จากพ่อ แม่ ลูก เครือญาติใกล้ชิดที่

ถ่ายทอดให้กันและกัน เพื่อสืบทอดภูมิปัญญา ความรู้หลายอย่างจะมีการเผยแพร่ให้แก่คนอื่น ถือว่าเป็นมรดกของวงศ์ตระกูล เช่น ความรู้เรื่องการรักษาโรค ยาสมุนไพร ส่วนใหญ่จะมีเคล็ดลับที่จะถ่ายทอดให้คนที่ต้องการให้เป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาอันเป็นมรดกดังกล่าวนั้น อย่างไรก็ตามก็ยังมีหลาย ๆ อย่างที่ไม่ได้แสดงออกอย่างชัดเจนว่าเป็นการถ่ายทอดหรือการสืบทอด เพราะการเรียนรู้จากการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น พ่อสอนลูกให้ไถนาดูแลเลี้ยงสัตว์ สอนให้ตีเหล็ก เป็นการถ่ายทอดโดยการลงมือปฏิบัติร่วมกันเป็นคนช่วยพ่อ คู่ว่าพ่อทำอะไรแล้วก็เลียนแบบพ่อ การถ่ายทอดภูมิปัญญาที่เด่นชัดที่สุด คือการถ่ายทอดบุคคลผู้รู้ ผู้ชำนาญในเรื่องประเด็นหนึ่งให้แก่บุคคลอื่น ๆ อาจเป็นลูกหลานหรืออาจเป็นใครก็ได้ที่มาขอเป็นลูกศิษย์ ส่วนใหญ่มักได้รับการถ่ายทอดมาจากครูเฉพาะด้านในด้านการรักษาโรคยาสมุนไพรหรือความรู้ในเรื่องศิลปะต่างๆหรือการทำมาหากินต่าง ๆ

สามารถ จันทรสุรีย์ (2536 : 150-152) กล่าวว่าชาวบ้านทุกหมู่บ้านได้ใช้สติปัญญาของตนสั่งสมความรู้ ประสบการณ์เพื่อการดำรงชีพมาตลอด และสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งตลอดมา ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยอาศัยศรัทธาทางศาสนา ความเชื่อของบรรพบุรุษเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดเรียนรู้ สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษในอดีตถึงลูกหลานในปัจจุบัน ซึ่งพอจำแนกได้ดังนี้ 1) วิธีถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็ก เด็กโดยทั่วไปมีความสนใจในช่วงเวลาสั้น สนใจในสิ่งใกล้ตัว ซึ่งแตกต่างจากผู้ใหญ่ กิจกรรมการถ่ายทอดต้องง่าย ไม่ซับซ้อน สนุกสนาน และดึงดูดใจ เช่น การละเล่น การเล่านิทาน การลงทำตามตัวอย่าง การเล่นปริศนาคำทาย เป็นต้น วิธีการเหล่านี้เป็นการเสริมสร้างนิสัยและบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่มุ่งเน้นจริยธรรมที่เป็นสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ 2) วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ ถือว่าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ซึ่งเป็นวิทยากร วิธีการถ่ายทอดทำได้หลายรูปแบบ เช่น วิธีการบอกเล่า โดยผ่านพิธีสู่ขวัญ พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ ในพิธีการแต่งงานของทุกท้องถิ่น จะมีขั้นตอนให้มีคำสอนที่ผู้ใหญ่สอนคู่บ่าวสาวทุกครั้งรวม ทั้งการลงมือประกอบอาชีพตามอย่างบรรพบุรุษ ก็มีการถ่ายทอดเชื่อมโยงประสบการณ์มาโดยตลอด 3) การถ่ายทอดภูมิปัญญาในรูปของสื่อบันทึก โดยสอดแทรกในกระบวนการและเนื้อหาหรือคำร้องของบันทึก เช่น คำร้องของลิเก ลำตัด มโนราห์ หนังตะลุง คำร้องเหล่านี้จะกล่าวถึงประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น คติธรรม คำสอนทางศาสนา การเมือง การปกครอง การประกอบอาชีพ การรักษาโรคพื้นบ้าน รวมทั้งการปฏิบัติตนตามจารีตประเพณีต่าง ๆ และ 4) การถ่ายทอดภูมิปัญญาโดยผ่านสื่อสารมวลชน เช่น หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ

2. รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สรุปว่าการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชน ทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ กินพาแลง เชื่อมคนเชื่อมวิถี ลอยกระทงส่งความสุข ลงแขกดำนา เกี่ยวข้าว สมุนไพรพื้นบ้านและคืนควายคืนวิถีชุมชน ซึ่งการพัฒนาสุภาวะในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขึ้นสร้างศรัทธา ขึ้นสร้างความคิด ขึ้นสร้างปัญญา ขึ้นสร้างงานและขึ้นสร้างชีวิต โดยผ่านรูปแบบการพัฒนา 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะผ่านวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย ผ่านวัฒนธรรม ประเพณี และ ผ่านศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรมจริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเองครอบครัว ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิต สอดคล้องกับปรีดา แต่อารักษ์ (2546 : 97) ที่กล่าวว่าสุขภาพชุมชนคือสุขภาพดีคือการมอบข่าวสารดีที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ด้วยเนื้อหาสาระ เรื่องราวความ เป็นไปในสังคม ทั้งอดีตและปัจจุบัน ซึ่งจะได้ถูกนำมาถ่ายทอดผ่านแง่มุมต่างๆ อยากบอกที่เราชาว "สุขพอดี" ขอเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะมาร่วมกัน "เติมเต็ม" "ความสุข" ให้ "พอดีๆ" เป็นอะไรที่ "ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป" ทำได้ด้วยตนเองไม่ต้องรอให้ใครมาสร้าง

รูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะของคนในชุมชน ที่เกิดจากความต้องการของคนในชุมชน ที่ต้องการพัฒนาสุขภาพของตนเอง โดยดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาสุขภาพตามวิถีการดำรงชีวิตแบบไทย วัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา ทำให้คนในชุมชนสามารถมีสุขภาพที่มีความสุขมากขึ้น สอดคล้องกับจุฑารัตน์ สะธรรมกิจ และคณะ (2550 : 23-30) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพแบบบูรณาการ โดยใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน พบว่า กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เป็น

บุญแจสำคัญที่ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพของสมาชิกชุมชนให้แสดงออก เกิดเป็นแผนแม่บทที่ตรงกับความต้องการของชุมชนได้อย่างชัดเจน และสมเกียรติ ศรีธราธิคุณ (2552 : 137-146) พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้เรื่องสุขภาพจากสถานีอนามัยและโรงพยาบาล และเรียนรู้เรื่องสุขภาพจากผู้มีประสบการณ์ ปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้ในชุมชน โดยลักษณะประเพณีและวัฒนธรรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตบางเรื่อง องค์ประกอบรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อสุขภาพที่เพียงพอประกอบด้วย การเรียนรู้ พฤติกรรมสุขภาพ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมผู้นำ และการสร้างเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

เบญจสุภาวะชุมชน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน บ้านเม่นใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้ในวัตรกรรมที่เป็นรูปแบบการพัฒนาสุขภาพทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำรูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะชุมชนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องคำนึงถึงหลักการและแนวทางในการนำไปใช้ดังต่อไปนี้

1.1 สภาพภูมิสังคมของชุมชน ท้องถิ่น จะต้องมึลักษณะเหมือนหรือคล้ายกับชุมชนบ้านเม่นใหญ่

1.2 ในชุมชนควรมีพื้นที่สาธารณะสำหรับที่จะเปิดพื้นที่ให้กลุ่มคนในชุมชนเกิดการจัดกิจกรรมร่วมกันในด้านสุขภาพ

1.3 การนำขั้นตอนของการพัฒนาสุขภาพสามารถนำไปจัดกระบวนการพัฒนาคนในชุมชนแบบองค์รวมได้

1.4 ในแต่ละชุมชน สามารถนำขั้นตอนการพัฒนาไปเป็นแนวทางการจัดทำแผนของการพัฒนาชุมชนได้ โดยให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาสุขภาพของคน ควรนำเรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชน มาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาสุขภาพของคนในชุมชนทุกด้าน

2.2 ควรนำรูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะ โดยผ่านวิธีการดำรงชีวิตแบบไทย เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนาเบญจสุภาวะ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 ชุดความรู้ที่จะนำมาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเบญจสุทธานุภาพ ควรมีการวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับภูมิสังคมในแต่ละชุมชน เพื่อให้คนทุกวัยสามารถเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน

2.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับการพัฒนาเบญจสุทธานุภาพ ควรมีการยกระดับความรู้เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้และปรับเปลี่ยนให้ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY